

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Allocutiones Sacræ, Svper Evangelia Dominicarvm totius anni

Jahoda, Johann

Pragæ, [ca. 1659]

Dominica XV. post Pentec. Testamentum anni scholaris morientis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51496)

DOMINICA XV. POST PENTECOSTEN.
Testamentum Anni scholaris morientis.

Habita in sine Studiorum.

Defunctus efferebatur. Lucæ 7.

Am jam moriente, & ad metam decurrente, non tam solari quàm scholari anno, nescio luctusne an magis gaudij vobis hodie sim nunciatus. Sed quid luctum nomino? quando lætiora Studiosis nunquam veniunt nuncia, quàm cum annum scholarem audiunt mori, & de eo passim proclamari: *defunctus efferebatur.* Hic tantum abest, in lacrymas quis oculos resolvat, pullas & lugubres vestes superinduat, mœsto dejectoque vultu incedat; quin potius hilaritati frena relaxet, in jubila, plaususque profiliat, & loco funebris naniæ, festivum identidem occinat: *Te Deum laudamus.* Nihil enim adeo gratum est hominibus, ac laborum finis; nihil optatius, ac tempus discendi videre consummatum. Dulce vacationum nomen omnem anni veteris obliterat memoriam, grataque quietis expectatio, supremum ejusdem diem vertit in festum. Et utinam suos intra limites lætitiæ consisteret! sæpe miser annus pro pænegyri nescio quas satyras dicam, an diras etiam post mortem audire cogitur; sæpe nescio quibus maledictis proscinditur; sæpe tyrannidis nescio cuius arguitur; sæpe ut ingeniorum, tortor, corporum carnifex, virium sanguisuga, pensorum scholasticorum im-

portunus exactor, juvenilis lætitiæ tertricus & morosus obturbator, non tam Inferni vestibulo, quàm Tartaro ipso dignus judicatur. Hæ solent esse Studiosorum grates, quas etsi non ignorat præsens hic vester in extremis positus annus; tamen pro innata sibi bonitate non dubitat etiam in ingratos beneficia effundere; & ne decedat intestatus, testamentum condit, in quo nonnulla vobis transcribit legata autumnalibus ferijs inservientia; quæ ego nomine ipsius vobis recitabo.

Solenne inprimis est abiturientibus, necessarium sibi procurare viaticum, quo instructi tanto commodius per viam hospitari, tantò opportuniùs urgentibus hinc inde impedimentis possint occurrere. Viaticum vobis AA. legatur; sed quale? *offeum.* Ne terreamini ad primas ossium voces: ossa enim tametsi aspectu multis horrida, multis tamen contrà adeo sunt in pretio, ut auri, argenti que valorem videantur exæquare. Jacobus Edessenus scriptor apud Syros nobilis tradit, Noëmum accepisse ad arcam ossa Adami, & finito diluvio inter suos liberos instar alicujus thesauri distribuisse, dedisseque *Sem* Calvariam. Similiter & Moyses, cum Hebræi ex Ægypto egredientes, aurum vasa que pretiosa secum asportarent, ossa & cineres Jo-

I.
Legatum.
pecunia
offea

seph

Procop. in Exod. cap. 12.

seph loco vjarici accepit, de quo ita Procopius Gazeus: *Hebraei, quia carnalia sectabantur, jussi sunt mutuo accipere vasa aurea & argentea: Moyses eligit viri justis ossa, qua praefert immensis Aegyptiorum thesauris.* Quid quod Abrahamus Ortellius insignis Cosmographus scribat, gentem quandam sub caelo reperiri, quae ossa mortuorum loco numerorum, loco auri, & divitiarum habeat, iisque in emendis vendendisq; rebus utatur? Barbaram hic nonnemo putaret stoliditatem; sed planè ad Aegyptiorum Sapientum mentem sapuerunt, apud quos qui prudentiâ, & atare cæteris antestare videntur, oblonga mortuorum ossa, ebore lignove efficta, vel etiam vera, hodieque circumgestare, sibi que mutuo monstrare, seseq; ad meditandum obitum solent cohortari, ut testatur oculatus testis Nicolaus Radzivilius.

Radzivil. op. 2. de itin. Palest.

Hieron. in 2. 10. Matt.

O numos omni auro, argentoque pretiosiores! ô pecuniam universalem, omnibusque nationibus, regnis ac provincijs notissimam! Hac vos pro via instructos unice cupit testator vester Annus, qui è mortuali suo grabato languidam sensim extussiens animam, vocibus semimortuis & fractis, Platonianam illam legem (cujus meminit S. Hieronymus) vobis per me denunciari jubet; *ut iter ingressi potes nunquam operiatis.* Mysterium non capitis? Pandam. Refert antiquus scriptor, solitum esse aliquando Platonem dicere, tantò aliquem evadere sapienterem, quanto vivaciùs mortem consideraret; ideoque hanc legem Discipulis suis Philosophia Studiosis dixisse, ut hoc ritu significaret

extremum vitæ assidue cogitandum. Et verò quid convenientius erit vobis, ô Philosophi, quam per viam mortem identidem contemplari? Nihil hoc à professione vestra alienum erit, quando Philosophia (cui studetis) magno deficiente Philosopho, nō est aliud, quam *mortis contemplatio.* De B. Godefrido ex Comite Cappenbergensi candidi Præmonstratensium Ordinis Religioso refert Surius, quod cum esset in itinere socijs subinde residendo pausantibus, ipse quemadmodum in exequijs mortuorum membra componi solent, manus & brachia sua componebat supinus, clamore intimo gemituque vehementissimo exclamans: *ô si veniat hora illa nostri transitus! ô si ad hanc horam aptare, & præparare me digneris Domine Deus meus!* O verum Philosophum! Nolim ego de vobis dicatur illud Petri Blesensis, qui cum de hac ipsa mortis cogitatione differeret, tandem subjecit: *hæc Philosophia frequenter in scholis describitur; sed frequentius proscribitur.* Passim quidem nonnulli iniqui rerum aestimatores Philosophiam ut inopem, egenam, & mendicam despiciunt: hinc illud vulgò tritum:

Pauper Aristoteles cogitur ire pedes.

sed nescio, ullusne Cræsus aut Tantalus illo sit ditior, qui mortis obtinuit scientiam, qui ossa mortuorum pro divitijs habet. Quid enim ei deesse possit, quando cum Stoico illo mortis contemplatore semper dicere potest: *nullius ego.*

Venio nunc ad alterum legatum, quod ijs omnibus inserviet, qui ad conciviam

Sur. 12. l. 1. mar.

Bles. ep. 6.

II.

Poculum ex calva.

vivia

vivia & epulas, ad nuptias & choreas; ad ludos & encoenia à suis, ut fit, familiaribus subinde vocabuntur. Illud est poculum ex calva, & tuba ex mortui ossi.

Cicer. pro Mil.

Quid vultu extimistis? (liceat mihi vos cum Tullio ita alloqui) quid expallistis? Rursusne terrificum quidpiam animo concipitis? sed Philosophos vos esse memineritis, quibus nihil novum videri debet; bibere ex calva. Refert Pater Eusebius Nieremberg, ex P. Antonio Andrada, Lamba Sacerdotes fuisse, qui ex cranijs mortuorum potabant, è tibijs humanis buccinas sibi & tubas conficere solebant, in quos quædrabat illud Propertij:

l. 4. cl. 3.

Et struxit querulas ranca per ossa tubas.

Causam rogati à P. Andrada responderunt, se ossa mortuorum in pocula & tubas idcirco conficere, ut mortis, tremendique judicij memoriam sibi assidue refricarent. Philosophicè profusus; non barbarè, quemadmodum Cures ille Piezenigorum inhumanus Princeps, qui Svatillao Ruthenorum Principe interfecto, ex cranio ejus poculum auro circumdatum confici jussit, additâ epigraphè: *quærendo aliena propria amissit*. Huic addi potest Bulgarorum Dux Crumus Nicephori devicti calvariâ pro calice uti solitus. Nec omittendû M. L. Posthumij caput, quod, ipso cum 25. armatorum millibus cæso, Boij ovantes templo intulere, & ex calva auro cæлата sacrum templi Antistitibus poculum fecere in usum solennium libaminum. De S. Francisca scribit autor vitæ, quòd sibi vasculum de cranio hominis mor-

tui fecerit, idque continuè ad mensam adhibuerit. O si ejusmodi hodie mensis statuerentur, aut saltem cogitarentur pocula, quàm non luberet credo decempedalibus certare culullis, non ita, ut hodie fit, sine modo & mensura potaretur, non ita pergræcari ac heluari delectaret: si enim cranium humanum arefactum, & pistillo in farinam redactum admixto oleo gangranæ & carcinomati, ex medicorum sententia felicissimè medetur, cur non ebrietati? Hac de causa Sapientes Ægyptij convivij suis *sceletum*, sive mortuorum ossa, & ut Plutarchus scribit, *Ostrim* Regem in aurea tumba interebant, convivis subinde accincentes:

Heû! heû! nos miseros, quàm totus homuncio nil est.

ipfas verò epulas tristi hoc acroamate clauderent: *mementote mori*. Similiter apud Reges Æthiopiæ, Abassinos, consuetudo quondam fuit, & forte nunc est, ut cum regiæ opulentiaæ fercula inferuntur, vas vitreum cinere plenum in mensa collocetur. Nec aliter SS. Hieronymus & Carolus Borromæus cibum capiebant, quàm præfente inter lances calvariâ; quos defacto imitantur nonnulli Religiosi, uti PP. Carmelitani & Augustiniani excalceati.

Post epulas communiter transitur ad choreas, juxta illud Israëliticum: *sedit populus manducare, & bibere, & surrexerunt ludere*. Hic permixto dispare sexu, quàm multa sese ingerit lascivia; fieri enim vix potest, ut fervente Baccho agnata ei non fer-

pp. veat.

III.
Tuba of-
sea.
Exod. 32. 6.

veat Venus. Quot hic lascivi aspectus, quot impuri tactus, quot obsceni motus, quot foedi cogitatus, quot spurca dictoria! Sed enim tunc quam maxime vel ipsos inter fidium modulos, sive que concrepantia musicorum instrumenta, tuba illa ossæa in auribus vestris resonet, imò totum ex ossibus mortuorum organum, quale apud Binett Tyrannus quispiam sibi fieri curavit, cum inscriptione: *saltus Regum, mors hostium est.* Ajo ego: saltus hominum mors eorundem est. Tunc enim saltus ingens cuivis faciendus, videlicet à mundo uno in alium, à terra ad cælum vel Tartarum, à momento ad secula, à tempore ad æternitatem. Tunc, sed serò cantabitur illud Hadriani:

*Animula, vagula, blandula,
Hospes comesq; corporis,
Quæ nunc abibis in loca?
Pallidula, rigida, nudula,
Nec ut soles dabis jocos?*

Jocari enim nescit mors cuius lusum semper serius est. Proinde, AA. quoties hisce ferijs, sive epulis, sive choreis, ludis aut jocis vos interesse contigerit, toties occurrat animo, quod Antiochenus Antistes aureo suo ore nobis intonat: *quando audierimus tubam,* quando vocem illam Archangeli *quæ vis tuba clariorem perceperimus, quis tunc nobis animus erit?* Plutarchus in vita Gracchorum postulatorem rei capitalis tubam ad iudicium vocari docet. Hic vos paucis compello: quis tunc illis animus audito tubæ sono? num salire & lascivire, num epulari & pergræcari, num ludere & joculari lubuit? Haud e-

quidem puto. Genio enim indulgere opportunum non est, ubi de capite agitur. Salubriter ante alios sapuit Doctor Dalmata, qui hoc documentum observasse alijsq; tradidisse fertur: *sive bibas, sive comedas, sive vigiles, sive dormias, hæc tibi tuba insonet: surgite mortui venite ad iudicium.* Ex quam materia tuba illa futura sit, disceptant Interpretes. Franciscus Svarez argentæam vel æream fore opinatur. Sed huiusmodi tubæ lætitiæ potiùs, quam luctui deserviunt, ideoque ad convivium & epulas adhibentur exhilarandis convivis. Potest quidem & æneâ tubâ ferale carmen cani, sed si illa infernè occludatur, quod Tubicines Sardin vocant. Ego nihilominus tubam novissimam ossæam crederem, per se enim fractum, luctuosum, & mortualem sonum dabit, & ideo vel cogitata ad omnis gulæ, libidinisque illecebras expugnandas, remedium est præsentissimum. Sic profuit Bogori Bulgarorum Regi, qui ubi Methodium virum religiosum picturæ peritum ceperat, ab eo expetijt, ut quod maxime formidandum esset, penicillo exprimeret. Pinxit ille terrificum illum iudicij apparatus, & in eo à quatuor ventis tubas mortuos è sepulchris excitantes: ad cuius tabulæ aspectum sic inhorruit Rex, ut muta tuba eum è Regali solio in Religiosi claustrum latebras compulerit, quò ad veræ tubæ sonitum compareret securior. *Attendite itaque vobis* (verba sunt ipsius Domini) *ne fortè graventur corda vestra in crapula & ebrietate, & superveniat in vos repentina dies illa. Vigilate omni tempore orantes, ut digni*

*Binett.
schola æ-
gor.*

*Chryso. hō.
8. in ep. D.
Pauli.*

Luc. 21.

digni habeamini fugere ista omnia, que futura sunt, & stare ante filium hominis. Cum enim ad ejus tribunal ventum fuerit: ubi applausus illi ac chorea, epule, & festi conventus? ubi computationes & cana? Tunc dicet unusquisque: melius erat ire ad domum luctus, quam ad domum convivij. Vel, ut legit Thaumaturgus, satius fuerit lugere, quam convivari, & adesse marentibus, quam vino se obruentibus. Quare melius? quare satius? Quia cor sapientum ubi tristitia est, & cor stultorum ubi letitia. Si vultis, inquit rursum Chryso- stomus, duas domos describamus: hanc quidem nubentium, hanc verò lugentium: mente utramq; ingrediamur, videamus utra melior. Invenietur enim lugubris sapientia plena; nuptialis autem plena confusionis. Nam vide turpia verba, incompósitos risus, incompósitiones locutio-

nes; & vestis & incessus deformitate plenus: verba multa fatuitatis & stultitia plena, & aliud omnino nihil; risus omnia & derisio, que sunt illic: tunc natura debacchatur, bruta pro hominibus fiunt presentes: hi quidem ut equi hinniunt; hi autem ut asini calcitrant; multa effusio, nihil studiosum, generosum nihil. Diaboli pompa, cymbala & tibia, & cantica fornicationis & adulterij plena. At non ita illic, ubi luctus: omnia composita, multa requies, silentium multum, correctio multa, inordinatum nihil, nihil incompositum: si quis aliquid locutus fuerit, omnia sunt verba Philosophia plena.

Quisque etenim sibi à defuncto tacite dici censet: memor esto judicij mei, sic enim erit & tuum: mibi heri & tibi hodie; vel potius vice versa: hodie miki, eras tibi.

Eccli. 38. 23.

